

De kwestie van het evangelisten-ambt (II)

ZENDING EN EVANGELISATIE

Gelijk bekend, werden door de Generale Synode van Amersfoort vijf deputaten benoemd met de opdracht: „a. de kerken van advies te dienen inzake fundamentele bepalingen die bij eventuele terzijdestelling der huidige zendingsorde in de kerkenordening in de plaats van het huidige art. 52 dienen te worden opgenomen; b. de kerken van advies te dienen inzake de bepalingen, die den overgang van de bij het wegvallen der zendingsorde zijnde naar de dan eventueel komende situatie op goede wijze regelen; c. de sub a en b bedoelde adviezen zoo spoedig mogelijk en uiterlijk 1 Juni 1949 bij de raden van de Geref. Kerken in Nederland in te zenden” (art. 65 der Acta; bl. 29). En art. 129 der genoemde Acta bevat onder A 3 nog: „de opdracht aan deputaten, te benoemen volgens art. 65 der Acta dezer synode, wordt uitgebreid in dezer voege, dat het hun taak ook zal zijn de volgende synode van advies te dienen inzake de wijze waarop de herziening onder 2 bedoeld, moet geschieden, met toezending van hun rapport aan de kerken binnen den termijn, in dat artikel genoemd”. Tenslotte vermeldt art. 171 onder 14, dat tot deputaten werden benoemd: Prof. P. Deddens Kampen (S) (S = samenroeper); J. Berger, Kampen; J. van Dijk, Huizum; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds C. v. d. Waal, Sneek; secundair: Ds J. van Bruggen, Aasen; Ds M. de Goede, Utrecht.

Een jaar later dan was bepaald door de Gen. Synode, hebben genoemde deputaten in Juli '50 de eerste twee van een vijftal rapporten aan de kerken toegezonden, te weten een rapport „over de ambtelijke hoedanigheid van de evangeliepredikers onder de ongekerstende volken naar de Heilige Schrift”, met als ondertitel tusschen haakjes: „over de kwestie van het „evangelisten-ambt”; 2e een rapport over: „de verhouding van den zendingsarbeid tot medisch- en onderwijzarbeid op de zendingsterreinen”, met als ondertitel tusschen haakjes: „over de kwestie „hoofd- en „hulp“-diensten”.

Wij willen ons nu met 't eerstgenoemde rapport bezighouden, en dat wel om onderscheiden redenen:

1. Genoemde deputaten hebben zeer belangrijke adviezen uitgebracht en de meerderheid der deputaten stelt een belangrijke conclusie voor, n.l.: „wederom erkennen den ambtelijken dienst van „evangelist” als evangelieprediker en kerkplanter onder de volken, die nog van het Evangelie verstoken zijn”. Al moet met de meerderheid van deputaten worden erkend, dat de betekenis van dat al dan niet erkennen niet overdreven voorgesteld mag worden, daar immers de praktijk is, „dat er arbeiders worden uitgezonden” (bl. 3), toch moet er een juiste omschrijving en afbakening gevonden worden, „alleen al omdat de Schrift ons hiertoe noopt” (idem); 2. daar er een meerderheidsrapport en een minderheidsnota (van Ds C. v. d. Waal, nu te Leerdam) zijn verschenen, zoodat in den kring der vijf deputaten geen overeenstemming over het al dan niet wederom erkennen van het „evangelisten-ambt” kon worden verkregen, is het derhalve alleen reeds om die reden noodzakelijk het vóór en tégen van die erkenning onder oogen te zien;

3. tenslotte is het noodig, dat niet alleen de kerkeraden en meerdere vergaderingen, doch evenzeer de kerkleden van deze zaken kennis krijgen, waartoe een bespreking in de kerkelijke pers het hare kan bijdragen, mede opdat er, zoo mogelijk, een zekere „eenparigheid van gevoelen” moge groeien, wat de

kerkelijke vergaderingen het nemen van een beslissing kan helpen vergemakkelijken.

Waarom wij een poging willen doen „de kwestie” eenigszins breed te belichten, daar voor een verantwoord conclusie als het mogelijk is alle gegevens in dezen tevooren onder oogen dienen gezien te worden en alles wat er mee samenhangt ordelijk voorgebracht dient te zijn.

Wij meenen ons de vrijheid te mogen veroorloven van de volgorde, waarin de stof in het aangeboden rapport met zijn minderheidsnota is verwerkt, te mogen afwijken, al zullen we ons beijveren de geboden stof in haar geheel te verwerken in het nieuwe schema van „behandeling”. We geven een verdeling in paragrafen.

§ 1. HET „ZENDINGSBEVEL”.

A. Terecht neemt het rapport der meerderheid op bl. 4 zijn uitgangspunt in het zoogenaamde zendingsbevel, Matth. 28:19.

Het rapport betoogt, in het kort samengevat, dienaangaande het volgende. Christus gaf een duidelijke zendingsopdracht, en daar Hij daarbij voegde een belofte van Zijn aanwezigheid tot het einde der wereld (vs 20), moet ook geacht worden, dat de voorgestelde en opgelegde roeping blijft gelden tot het einde der wereld, dus geldt die roeping niet alleen de apostelen maar ook de kerk tot het einde der wereld. Dienovereenkomstig mogen wij gelooven, dat de Heere Christus ook alles zal geven wat tot de vervulling van die roeping noodig is. Zoo zal de kerk daarvoor ontvangen organen, gaven, instrumenten, ambten, en heeft ze die ook.

De vraag is nu: op welke wijze de kerk aan dat zendingsbevel heeft te gehoorzamen. Is daartoe het ambt der geloovigen genoegzaam? Inderdaad is door de kerkleden in dat ambt met name in de eerste eeuwen het Evangelie van Christus in belangrijke mate verbreid. Als we dat zien als het eerste groote vervolg op de apostolische zendingsprediking, is reden om te zeggen, dat reeds in den tijd der apostelen het Evangelie werd gepredikt tot de (toen naam hebbende) einden der wereld, dat toen reeds metterdaad het fundament voor de wereldkerk geheel is gelegd en nu vervolgens zelf het instrument bleek om het Evangelie verbreiding over andere gebieden te schenken. Met dat alles voor oogen moet worden erkend, dat de apostolische tijd van geheel eigen betekenis was, ook juist voor de vervulling van de zendingsopdracht des Heeren.

Doch daarmee is niet gezegd, dat de verdere uitbreiding maar aan Gods voorzienigheid mag en moet worden overgelaten, want Christus' bevel geldt de kerk tot het einde der wereldhistorie. Wel kan heden ten dage emigratie der kerkleden aan die Evangelie-uitbreiding dienstbaar zijn en emigranten moeten dan ook in dezen hun roeping verstaan. Ook door vervolging kan dat ten allen tijde. Doch de roeping der kerk blijft. En wanneer het niet als taak aller leden is te zien om ver heen te gaan, zullen zij iemand hebben uit te zenden om in hun naam Christus' opdracht te volvoeren.

De meerderheid van deputaten volgt dezen rechtstreekschen redeneergang, om te behoeden voor een fout in het Schriftgebruik, dat n.l. de hanteering van bepaalde teksten de zaak zou beslissen. Waarom de-

putaten uit heel de Schriftopenbaring en met name uit deze plaats (Matth. 28:19) concludeeren, dat er kerkgezanten moeten zijn, door wie de kerk in Christus' Naam haar roeping vervult. Vandaar dat niet mag worden gezegd, dat het ambt van „zendeling”, of hoe men dat nu noemen wil, door de kerk kan worden gecreëerd, „opnieuw ingesteld” of „opgericht”, „want dit ambt is door Christus voor Zijn hemelvaart IN PRINCIPE ingesteld en het is — hoe dan ook genoemd en hoezeer ook dikwijls in zijn bediening gedeformeerd — door Christus bewaard en in stand gehouden, gelijk Hij immers ook beloofde te zullen doen”.

Tot zoover de samenvatting van bl. 4 en 5.

B. De minderheidsnota (van ds C. v. d. Waal) heeft op bl. 19, 20 daartegen het een en ander op te merken.

We vatten ook dat weer, zoo getrouw als ons mogelijk is, samen.

Het meerderheidsrapport geeft een onvolledige exegese (uitlegging) van Matth. 28:19: want hier is niet alleen het „planten” doch ook het „natmaken” niet alleen de „vermeerdering” doch ook de „bewaring” aan de orde, daar mede wordt bevolen „een leeren onderhouden alles wat Christus gebod”. Dus het „vermeerderen” niet scheiden van het „bewaren”. Hier is n.l. het gevaar van een uit piëtisme en methodisme opgekomen opvatting van de zending: het zendingswerk losmaken van de kerk en daarom een speciaal ambt (zendeling) invoeren.

In de kerkelijke papieren wordt ook Matth. 28:18—20 gebruikt, zoo in het bevestigingsformulier van de dienaren des Woords, om aan te toonen dat en de vermeerdering en de bewaring der kerk, welke arbeid werd begonnen door de apostelen en hun helpers, werd voortgezet en moet voortgezet worden door de dienaren des Woords. In dat formulier wordt Titus zelfs als herder aangeduid. Bij de handoplegging is er in dat formulier ook „het missionaire aspect”, want er is sprake van de „uitbreiding van het rijk Zijns Zoons” door het ambtswerk van de dienaren des Woords.

In den Heid. Catech. (antw. 71) wordt deze tekst aangehaald als het doopbevel en toegepast op den doop in een reeds eeuwen gevestigde gemeente. In art. 27 en 29 Ned. Gel. Bel. komt Matth. 28:20 voor als bewijs voor het blijven der kerk tot het einde der wereld en in dat verband herinnert het noemen van de verdrukking der kerk onder Achab aan de bewaring der kerk (art. 27). Daaruit volgt, dat en de vermeerdering en de bewaring der kerk één opdracht is en dient te worden volbracht door den dienaar des Woords als opvolger van de apostelen en apostelleerlingen. Er is wel verschil tusschen de werkzaamheden onder de heidenen en die in de reeds geplante kerk, maar de eerstgenoemde arbeid vergt niet het aparte en bijzondere ambt van zendeling of evangelist. Zoo kenden de vaders alleen een „predik-bevel” en een „doop-bevel” en achtten één ambt daarvoor genoegzaam.

Tot zoover een samenvatting van hetgeen Ds v. d. Waal tegenover de meerderheid van zijn mededeputaten heeft opgemerkt.

J. FRANCKE.

1) Zonder harerzijds op de aanhangig gestelde vragen zelfstandig te willen ingaan, of voor zich te beslissen, gelooft de redactie toch alle lezers te dienen met een artikelreeks, die van de geopende besprekingen een helder overzicht geeft en het denken stimuleert. Redactie.

„Mudje bij mudje”

Er is een tijd geweest waarin een indische kerk niet „buitenlandsch” heeten mocht. Die goede tijd is voorbij. Vandaar dat we in deze rubriek iets willen vertellen over de dusgenaamde „Gereformeerde Kerken” in voormalig Nederlandsch Oost Indië. We citeren uit het blad „Contact”, „Kerkblad voor de Gereformeerde Kerken” (niet te verwarren met het blad dat met de werkelijke Gereformeerde Kerken in Nederland verband houdt). Redactie: A. Algra, Ds J. I. Oranje, ds A. Pos, dr J. Verkuy. We lezen daarin een en ander over „de 2e synode van de Geref. Kerken van Indonesië, gehouden 4—6 Juli te Semarang”. Wat met „Geref. Kerken” bedoeld wordt is wel duidelijk. Op die synode was ds Smit — vrijzinnig — aanwezig als vertegenwoordiger van de „Protestantsche gemeente” te Semarang en ds Spoor — barthiaan — als representant van den Synoderaad (!) der Protestantse Kerk (enkelvoud) van West Indonesië. Mudje bij mudje dus.

Belangrijk is de met slechts drie stemmen tegen (alle adviseerende leden stemden vóór) aanvaarde conclusie inzake „oecumenische organisatie” (zoals dat, ongelukkig genoeg, heet, want de Inrichting van de kerken, naar onze K.O., is al oecumenisch). Beter verstaan worden we, als we zeggen: 't liep over den Wereldraad der Kerken. De conclusies luiden:

De synode van de Geref. Kerken in Indonesië, de 6de Juli in vergadering bijeen te Semarang, overtuigd van haar oecumenische roeping op grond van het gebed en het gebod van Christus, en in meerderheid ook overtuigd van de wenselijkheid

van aansluiting onzer kerken bij de Wereldraad van Kerken,

omdat, ondanks alle bezwaren, die tegen deze aansluiting zouden kunnen worden ingebracht, de Wereldraad in de huidige omstandigheden toch voor onze kerken een geëigende ontmoetingsplaats is, waar wij tezamen met de Javaanse en Chinese kerken, die reeds in principe tot aansluiting hebben besloten, kunnen samen spreken met onze broeders en zusters over de gehele wereld, met wie wij ons in Christus verbonden weten en van wie wij toch kerkelijk gescheiden leven,

tevens echter overtuigd van de noodzakelijkheid de band te bewaren met onze Geref. zusterkerken, met wie wij op de Geref. Oecum. synode van Amsterdam in 1949 besloten hebben, ons met een schrijven te wenden tot de Raad van Kerken in Nederland, waarin onze bezwaren t.a.v. de Wereldraad zijn uiteengezet, alvorens een definitief advies te geven aan de op deze Oec. Synode vertegenwoordigde kerken,

besluit:

a. tot deze aansluiting niet over te gaan, vóórdat op de volgende Geref. Oec. Synode deze zaak mede n.a.v. het antwoord van de Raad van Kerken nogmaals ernstig is onderzocht;

b. in de tussentijd bij onze Geref. zusterkerken reenschap af te leggen van onze overtuiging in dezen, om op deze wijze mede te werken aan een gemeenschappelijk, schriftuurlijk verantwoord besluit, dat in overeenstemming is met de grote verantwoordelijkheid, die wij hebben t.a.v. onze oecumenische roeping, met name in deze tijd.

Men ziet dus uit welken hoek de wind waait. „Met groote instemming” werd besloten een telegram te zenden aan den heer Soekarno:

Theologische Hoogeschool

Het College van Hoogleeraren maakt bekend:

1e. Dat zij, die voor het eerst als student aan de Theologische Hoogeschool wenschen te worden ingeschreven op Vrijdag 29 September a.s., des morgens om 10 uur, in het gebouw van de Theologische Hoogeschool, Broederweg 15, worden verwacht. Overgelegd moeten worden:

a. bul staatsexamen of eindexamen gymnasium of lyceum;

b. getuigschrift van den kerkeraad.

2e. Dat des middags van dienzelfden dag, om 2.30 uur, gelegenheid zal gegeven worden ter inschrijving van nieuwe studenten en recensie van hen, die reeds eerder als student aan de Theologische Hoogeschool waren ingeschreven.

Voor inschrijving en recensie wordt vereischt het overleggen van de kwitantie collegegeld, eerste helft cursus 1950/1951.

3e. Dat des avonds om 8 uur de lessen zullen worden geopend door den pro-rector Prof. B. Holwerda.

4e. Heeren studenten worden eraan herinnerd, dat een recensie ná 29 September slechts mogelijk is na betaling van een bedrag van f 10.—.

Namens het college voornoemd,

B. HOLWERDA, h.t. secretaris.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN